

Plats och tid	@Teams, Styrelserummet, Regionkontoret kl. 10:00-15:15		
Beslutande ledamöter	Fredrik Åberg Jönsson (V) (ordförande) Jan Lahenkorva (S) (vice ordförande) Alexander Hägg (M) (2:e vice ordförande) Jasmine Larsson (S) Sven-Åke Toresen (S) Irene Bogren (S) Fredric Bergstedt (S) Tommy Ljung (M) Katja Samuelsson (SD) Jörgen Bengtson (C) Bernt Larsson (SVG) Peter Åkerström (KD) David Ling (MP) ersätter Albin Yxell (SD)		
Ej tjänstgörande ersättare	Katarina Hedberg (S) Jim Svensk Larm (S) Anders Fogeus (M) Carl-Ewert Olsson (C) Samuel Gonzalez (V) Per-Ola Grönberg (L)		
Övriga närvarande	Jan-Olof Friman (Förvaltningschef) Kajsa Jansson Gladh (Nämndsekreterare) Hanna Höghilem (Avdelningschef) Malin Lidov Heneryd (Avdelningschef) Andréas Eriksson (Avdelningschef)		
Underskrifter	Sekreterare	
		Kajsa Jansson Gladh	
	Ordförande
		Fredrik Åberg Jönsson (V)	
	Justerande
		Alexander Hägg (M)	

ANSLAG/BEVIS Protokoll är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Organ	Hållbarhetsnämnd		
Sammanträdesdatum	2022-02-02		
Datum för anslags uppsättande	2022-02-08	Datum för anslags nedtagande	2022-03-03
Förvaringsplats för protokollet	Regionens diarium		
Underskrift		
	Kajsa Jansson Gladh		

Justerande sign

Utdragsbestyrkande

Hållbarhetsnämnd

Sammanträdesdatum
2022-02-02

Katarina Nilsson (Controller)
Linda Landström (Utvecklingsstrateg)
Eva Hultgren (Facklig företrädare)
Sara Sjölin (Facklig företrädare)
Katrien Vanhaverbeke (Utvecklingsdirektör)

Utses att justera

Alexander Hägg (M)

Justeringens plats och tid

, 2022-02-07 00:00

Protokollet omfattar

§13

Justerande sign			Utdragsbestyrkande
-----------------	--	--	--------------------

§13

Gemensam underhållsdepå för tåg, Region Gävleborg och Tåg i Bergslagen (RS 2021/2494)**Beslut**

Hållbarhetsnämnden föreslår Regionstyrelsen föreslå Regionfullmäktige besluta följande:

1. Under förutsättning av att de beslutande församlingarna i Region Dalarna, Region Västmanland och Region Örebro län fattar likalydande beslut beslutar Region Gävleborg, som delägare av Tåg i Bergslagen AB, att Tåg i Bergslagen AB ingår samverkansavtal samt hyreskontrakt med Jernhusen Depåfastigheter AB och Region Gävleborg för gemensam underhållsdepå för tåg i Gävle (Sörby Urfsjäll).
2. Under förutsättning av att beslut fattas enligt punkt 1 ovan ingår Region Gävleborg samverkansavtal samt hyreskontrakt med Jernhusen Depåfastigheter AB och Tåg i Bergslagen AB för gemensam underhållsdepå för tåg i Gävle (Sörby Urfsjäll).
3. Under förutsättning av att beslut fattas enligt punkt 1 och 2 ovan ingår Region Gävleborg samverkansavtal med Tåg i Bergslagen AB gällande samverkanförutsättningar under hyreskontraktets löptid inom den gemensamma underhållsdepån för tåg i Gävle (Sörby Urfsjäll).

Sammanfattning

Region Gävleborg underhåller idag X-tågen på underhållsdepån på Näringen i Gävle. Näringen ska på sikt bli bostadsområde och på grund av detta behöver Region Gävleborg långsiktigt säkerställa tillgången till underhållsdepå för X-tågen.

Tåg i Bergslagen AB (nedan kallat TiB) underhåller idag sina tåg på underhållsdepån i Gävle i Sörby Urfsjäll. TiB kommer i slutet av 2022 att börja erhalla nya längre och högre 4-vagnarståg (ER1). Befintlig underhållsdepå har inte kapacitet att underhålla de längre tågen utan ombyggnation krävs.

TiB:s befintliga drift- och underhållsavtal med SJ skulle ha löpt fram till december 2026 dock förhandlade SJ och TiB:s ägare fram ett förkortat avtal på grund av ekonomiska konsekvenser

Justerande sign

Utdragsbestyrkande

Hållbarhetsnämnd

Sammanträdesdatum

2022-02-02

för SJ kopplade till coronapandemin. Resultatet av uppsägningen blev att befintligt avtal förkortades med tre år och löper ut i december 2023.

TiB har genomfört en utredning gällande olika alternativ för underhållsdepålösningar. Utredningen visar att den mest fördelaktiga lösningen är att vidareutveckla befintlig underhållsdepå i Gävle (Sörby Urfjäll). Beslut togs under hösten 2021 i TiB:s styrelse att gå vidare med alternativet att vidareutveckla befintlig underhållsdepå i Gävle (Sörby Urfjäll).

Fastighetsägare för de båda underhållsdepåerna är Jernhusen Depåfastigheter AB (nedan kallat Jernhusen), ett aktiebolag som ägs av svenska staten.

Tillsammans kan Region Gävleborg och TiB långsiktigt säkerställa tillgången till underhållsdepå för tågen som ligger i direkt anslutning till trafiksystemet.

Samarbetet mellan Jernhusen, Region Gävleborg och TiB hanteras enligt följande. TiB och Region Gävleborg ingår med Jernhusen ett samverkansavtal med bilagt hyreskontrakt. Både TiB och Region Gävleborg blir därmed Jernhusens hyrestagare och båda parter innehar ett förstahandskontrakt med Jernhusen.

TiB och Region Gävleborg ingår i sin tur ett samverkansavtal gällande samverkansförutsättningar under hyreskontraktets löptid inom den gemensamma underhållsdepån. Detta samverkansavtal reglerar att TiB och Region Gävleborg är jämbördiga parter gällande beslut rörande underhållsdepån samt att en rättvis fördelning finns mellan TiB och Region Gävleborg avseende nyttjandet av underhållsdepån.

Samverkansavtalet som TiB och Region Gävleborg ingår med Jernhusen reglerar samverkan fram till att inflyttning till underhållsdepån sker. Hyreskontraktet tar vid när inflyttning sker och reglerar gränsdragningar gällande ansvar i underhållsdepån samt hyreskostnaden. Samverkansavtal med bilagt hyreskontrakt ingås innan projektering genomförs.

Justerande sign			Utdragsbestyrkande
-----------------	--	--	--------------------

Genom projekterings framtagande av program- och systemhandling erhålls ökad kunskap om omfattningen av ombyggnationen och genom upphandling av byggentreprenad erhålls ett belopp för genomförande av byggentreprenaden.

Utgiften för byggentreprenad beräknas till mellan 255 mnkr – 305 mnkr. Samverkansavtalet innehåller ”exit-klausuler” som innebär att om förstudie eller projektering visar att projektet inte är genomförbart eller beloppen i anbuden för byggentreprenad avviker från takbeloppet i investeringskalkylen kan Region Gävleborg och TiB besluta om att avbryta samarbetet med Jernhusen. Jernhusen står då för 50 procent av projekteringskostnaden, för de resterande kostnaderna står Region Gävleborg för 24 procent och TiB för 76 procent enligt överenskommen fördelningsmodell. Takbeloppet (305 mnkr) för byggentreprenaden, vilket ligger till grund för en av exit-klausulerna, utgörs av det högre beloppet i det ekonomiska spannet. Anledningen till detta är att minimera risken att projektet inte kan genomföras eller att det kraftigt försenas på grund av behov av nya politiska beslut, då det råder en del ovisshet gällande material- och råvarupriser samt kring byggentreprenadmarknaden i Gävle-området. Bedömningen är dock att utgiften för byggentreprenad ska inrymmas i det lägre beloppet om 255 mnkr.

Nyttjas ej ”exit-klausulerna” fördelas projekteringskostnaden, som beräknas uppgå till cirka 17 mnkr, med 24 procent på Region Gävleborg och med 76 procent på TiB.

Jernhusens totala investeringsutgift, exklusive projekteringskostnaden, för underhållsdepån kommer att framgå efter genomförd projektering och upphandling av byggentreprenad men uppskattas i dagsläget till cirka 293-347 mnkr. Alla beräkningar i denna tjänsteskrivelse bygger på Jernhusens beräkningsmodell som använts för andra projekt, bland annat i Västra Götalandsregionen samt WSP:s beräkningsmodell för byggnation av underhållsdepåer.

Hyreskontraktet för underhållsdepån är på 25 år. Den i nuläget uppskattade hyreskostnaden för underhållsdepån inklusive Jernhusens kostnader för drift och underhåll, hyreskostnad av befintliga lokaler i underhållsdepån samt Jernhusens procentuella direktavkastnings- samt vinstpåslag är cirka 33-37 mnkr/år. Ovan nämnda ekonomiska procentuella fördelning mellan Region Gävleborg och TiB gäller.

Justerande sign			Utdragsbestyrkande
-----------------	--	--	--------------------

Hållbarhetsnämnd

Sammanträdesdatum

2022-02-02

Genomförs investeringen beräknas den nya underhållsdepån stå klar mellan våren 2024 och hösten/vintern 2024. Tillträde till underhållsdepån sker enligt överenskommelse i samverkansavtalet med Jernhusen.

Hanteras inte tillgången till en underhållsdepå får detta konsekvenser i form av inställd tågtrafik i första hand för TiB:s trafik då det i dagsläget inte finns någon underhållslösning för de nya 4-vagnarstågen. Detta innebär ekonomiska konsekvenser för TiB, exempelvis om det dagligen ställs in 10 tågavgångar är den beräknade kostnaden för ersättningstrafik cirka 100 tkr/dag.

Dagen då Näringen ska byggas om till bostadsområde, påverkas Region Gävleborgs X-tåg genom att det inte längre finns en underhållsdepå i direkt anslutning till trafiksystemet. Bristen på underhållsmöjligheter skulle kunna innebära att tågavgångar behöver ställas in. Kan X-tågen underhållas på annan ort innebär det ökade kostnader och mer tid för underhåll då tågen behöver köras längre sträcka till/från underhållsdepån.

Hyreskostnaden kan tyckas hög men är det mest kostnadseffektiva lösningen i dagsläget. Alternativet, att inte genomföra ombyggnationen och säkerställa tillgången till en underhållsdepå för både Region Gävleborgs X-tåg samt TiB:s tåg kommer generera ännu högre kostnader. Detta i form av inställd tågtrafik där ersättningstrafik kommer behövas sättas in, högre underhållskostnader då fordonen behöver köras längre sträckor för att underhållas samt då även behöver vara ur trafik under längre tider vilket resulterar i ökat behov av ersättningstrafik. Den negativa påverkan på varumärkena kan resultera i minskade samhällsvinster ifall kunderna väljer andra, icke hållbara, färdmedel samt även en negativ inverkan på möjligheterna att studie- och arbetspendla och därmed möjligheten för företag och organisationer att rekrytera rätt kompetens. Detta går emot de nationella och regionala målen.

För att säkerställa att ingående av samverkansavtal och hyreskontrakt för underhållsdepån för tåg i Gävle (Sörby Urfjäll), enligt tillvägagångssätt beskrivet i denna tjänsteskrivelse, är rätt beslut att ta, har konsultföretaget WSP utfört en granskning. WSP kom fram till följande slutsatser:

Justerande sign			Utdragsbestyrkande
-----------------	--	--	--------------------

- Jernhusens uppskattade investeringsutgift bör i vissa delar justeras något. Det förekommer poster i kalkylen som WSP inte har några beloppsuppgifter om och som därmed inte kan inkluderas i beräkningen, dessa uppgifter har Jernhusen detaljkunskap kring. Utöver detta ser WSP inte att det förekommer några ovanliga eller fördyrande lösningar i underlagen för underhållsdepån.
- Bedömningen är att Jernhusens hyra är rimlig och beräknad i linje med branschpraxis.
- Bedömningen är att en kostnadsfördelning utifrån antalet vagnar per flotta är rimligt och ger en enkel och tydlig bild av fördelningen. Modellen tar även hänsyn till framtida fordonsutveckling för båda parter och skapar en bra samarbetsgrund för ett effektivt nyttjande av anläggningen.
- Gällande funktioner/lösningar i underhållsdepån för verkstad, kombihall, personalutrymmen och spår ser WSP att framtaget förslag är rimligt och väl anpassat till behoven. Några förslag har lämnats gällande sådant som kan vara bra att tänka på vid projektering och detaljplanering av underhållsdepån.

TiB och Region Gävleborg har tillsammans med Jernhusen analyserat WSP:s kostnadssammanställning och anpassningar har genomförts för de kostnadsposter där Jernhusen har mer detaljerad information att tillgå. Bland annat har följande justeringar genomförts:

- Markkostnad har lagts till.
- Gällande projekteringskostnaden för program- och systemhandling används utfall från Jernhusens tidigare liknande projekt istället för WSP:s schablonbelopp.
- För byggherrekostnaden används utfall från Jernhusens tidigare projekt där Jernhusen har erfarenhet och inarbetade arbetssätt. WSP:s schablonbelopp används inte.
- Utifrån Jernhusens erfarenhet ska eventuell pålning inrymmas i beloppet WSP presenterat i avsnittet ”Entreprenadkostnader” ? ”MARK”.
- Gällande avsnittet ”Entreprenadkostnader” ? ”BEST” (spåranläggning inkl. installationer) i WSP:s kostnadssammanställning bygger denna på att spåranläggningen rivs och en ny byggs från grunden. Tillvägagångssättet kommer inte vara så utan befintlig anläggning kommer nyttjas men byggas om/justeras där befintligt material tas tillvara. Vid behov av nytt material har Jernhusen tillgång till lägre materialpriser.
- En post för ”Oförutsett/Kända risker” har lagts till.

Efter att WSP genomfört sin granskning beskriven ovan framkom ett önskemål från TiB:s ägare gällande att genomföra ytterligare en utredning. Syftet skulle vara att utreda huruvida Gävle är en bra lokaliseringsort för en underhållsdepå om TiB i framtiden skulle utöka samarbetet alternativt genomföra ett samgående med Mälardalstrafik MÄLAB AB. Denna utredning beräknas vara klar i mitten av februari 2022, alltså efter att beslut fattats i Region Gävleborgs hållbarhetsnämnd. Visar utredningen att Gävle ur denna aspekt inte utgör en bra lokaliseringsort och TiB:s ägare väljer att inte besluta enligt denna tjänsteskrivelse faller även eventuella beslut tagna inom Region Gävleborgs beslutande församlingar. Detta eftersom att

Hållbarhetsnämnd

Sammanträdesdatum

2022-02-02

beslutspunkterna är utformade så att TiB:s fyra ägare behöver fatta likalydande beslut för att beslutet ska anses giltigt.

Besluten i denna tjänsteskrivelse omfattar både ingående av samverkansavtal samt hyreskontrakt med Jernhusen, dock med möjlighet till ”exit” samt ett ingående av samverkansavtal med TiB.

Förslag till beslut

Hållbarhetsnämnden föreslår Regionstyrelsen föreslå Regionfullmäktige besluta följande:

1. Under förutsättning av att de beslutande församlingarna i Region Dalarna, Region Västmanland och Region Örebro län fattar likalydande beslut beslutar Region Gävleborg, som delägare av Tåg i Bergslagen AB, att Tåg i Bergslagen AB ingår samverkansavtal samt hyreskontrakt med Jernhusen Depåfastigheter AB och Region Gävleborg för gemensam underhållsdepå för tåg i Gävle (Sörby Urfjäll).
2. Under förutsättning av att beslut fattas enligt punkt 1 ovan ingår Region Gävleborg samverkansavtal samt hyreskontrakt med Jernhusen Depåfastigheter AB och Tåg i Bergslagen AB för gemensam underhållsdepå för tåg i Gävle (Sörby Urfjäll).
3. Under förutsättning av att beslut fattas enligt punkt 1 och 2 ovan ingår Region Gävleborg samverkansavtal med Tåg i Bergslagen AB gällande samverksförutsättningar under hyreskontraktets löptid inom den gemensamma underhållsdepån för tåg i Gävle (Sörby Urfjäll).

Expedieras till

Trafik-, kultur- och folkhögskoledirektör
Ekonomidirektör
Avdelningschef X-trafik

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse - Gemensam underhållsdepå för tåg, Region Gävleborg och Tåg i Bergslagen
- Bilaga - Ritning befintlig underhållsdepå samt förslag nybyggnation

Paragrafen är justerad

Justerande sign			Utdragsbestyrkande
-----------------	--	--	--------------------